

Arborisico's in de branche

Kermissen, speeltuinen, pretparken

Hoofddorp, TNO Arbeid, Kennis- en Documentatie Centrum
April 2002
Charles Lavell

Zoekprofiel Kermissen, speeltuinen, pretparken

Nationaal:

TNO Arbeid catalogus en de catalogus van het Ministerie van SZW

Eerst wordt de classificatiecode genoemd en daarachter tussen haakjes de omschrijving.

SBI code = 927 (overige recreatie)

SBI code = 923 (overige amusement)

UDC code = 791.7 (kermissen speeltuinen)

UDC code = 711.558 (recreatieterreinen)

UDC code = 379.8 (recreatie vrijetijdsbesteding)

UDC code = 331.82 + 331.821 (arbeidsomstandigheden + ongezonde en gevaarlijke arbeidsomstandigheden)

UDC code = 613.62 (beroepsziekten)

UDC code = 331-057.16 (werknemers/personeel)

UDC code = 614.8-02 (bedrijfsongevallen/arbeidsongevallen)

UDC code = 614.8 (arbeidsveiligheid)

Picarta en internet gezocht op de trefwoorden en op combinaties van onderstaande woorden

Amusementspark(en), pretpark(en), kermis(sen), speeltuin(en)

Arbeidsomstandigheden/ werkomstandigheden

Beroepsziekten

Werknemer(s)/medewerkers(s)

Personeel

Ongelukken/ongevallen

Arbeidsveiligheid

Internationaal:

Internationaal gezocht in Medline en de OSH databestanden. De OSH bestanden bestaan o.a. uit de database van de ILO, Niosh en de HSE.

Engelstalige trefwoorden:

Amusement park, fairground(s), fun fair, playground(s), worker(s), employee(s), occupational health, occupational safety, working condition(s), hazard(s), accident(s)

Inleiding

In pretparken bestaat er een groot verschil tussen medewerkers “voor de schermen”, waarin contact met bezoekers uiterst belangrijk is, en medewerkers “achter de schermen”. Verder werken in pretparken en op kermissen veel seizoenmedewerkers.

Bedrijfsveiligheid is een belangrijk aandachtspunt bij deze branche. Door de vele bezoekers en attracties kunnen ongevallen en rampen op grote pretparken en kermissen verreikende gevolgen hebben. De diversiteit van deze attracties is op zichzelf al een risico. Het gaat om uiteenlopende attracties bestaande uit diverse (elektrische) installaties met een verschillend veiligheidsontwerp en machinegebonden veiligheidsinstructies.

Medewerkers van pretparken en kermissen die op of rond de diverse attracties werken lopen een relatief hoog risico op ongevallen in onveilige situaties. De voornaamste oorzaken van ongevallen zijn: inefficiënt management, medewerkers die zich op onveilige plaatsen bevinden; fouten in ontwerp of constructie van attractie(s), zich niet aan (veiligheids)instructies houden en fouten in de beveiliging.

Maatregelen om de veiligheid te vergroten richten zich daardoor op een aantal kernelementen:

- Een goed gestroomlijnde bedrijfshulpverleningsorganisatie;
- Een veiligheids- en gezondheidsplan;
- Een periodieke Risico Inventarisatie en Evaluatie (RI&E);
- Instructies, aanwijzingen, procedures, gedragscode en training voor personeel;
- Een checklist werking, onderhoud en veiligheid van attracties;
- Machinebeveiligingen.

1 Arbozorg en arbeidsorganisatie

Risicogroepen en effecten:

In pretparken bestaat er een groot verschil tussen medewerkers “voor de schermen” en medewerkers “achter de schermen”. De medewerkers voor de schermen moeten kunnen omgaan met het publiek (kinderen, volwassenen) die het park bezoeken en hun gedrag en dienstverlening daarop richten. Het omgaan met bezoekers in pretparken is emotioneel zwaar werk. Voorts werken in pretparken en op kermissen veel seizoenmedewerkers. Hun arbeid heeft in veel gevallen slechts een tijdelijk karakter. Zij kunnen namelijk een volgend seizoen niet meer terugkomen. In pretparken krijgen seizoenmedewerkers vaak een relatief lange training voor ze aan de slag kunnen.

Kenmerkend voor pretparken zijn het grote aantal bezoekers dat op bepaalde (top)dagen het park bezoekt en de diverse elektrische installaties op het park. Deze factoren kunnen los van elkaar of in samenhang risicovolle situaties aanleiding tot gevolg hebben.

Risicofactoren en preventiemaatregelen:

Risicofactoren	Preventiemaatregelen
Veel seizoenmedewerkers in pretparken en op kermissen, die wellicht een volgend seizoen niet meer terugkomen.	Goede training geven en evenals vaste medewerkers gemotiveerd en bij park en activiteiten betrokken te houden. Persoonlijke ontwikkeling van alle medewerkers bevorderen.
Groot aantal bezoekers en diverse elektrische attracties op pretparken.	<ul style="list-style-type: none">• Zorgen voor een goed gestroomlijnde bedrijfshulpverleningsorganisatie;• Opstellen van veiligheids- en gezondheidsplan;• Aanstellen van arbocoördinator(en);• Een periodieke Risico Inventarisatie en Evaluatie (RI&E) uitvoeren.

2 Inrichting arbeidsplaatsen

(o.a. vluchtwegen, kleedruimtes en bouwkundige voorzieningen)

Risicogroepen en effecten:

Ongevallen en rampen kunnen op grote pretparken en kermissen verreikende gevolgen hebben. Een groot aantal bezoekers, de vele elektrische en/of mechanische installaties en onvoldoende vluchtwegen kunnen tot onveilige situaties voor bezoekers en personeel leiden.

Risicofactoren en preventiemaatregelen:

Risicofactoren	Preventiemaatregelen
Hoge aantallen bezoekers op grote pretparken en kermissen	Gezien de diversiteit aan en mobiliteit van de exploitanten zullen bij kermissen gemeenten doorgaans zorgdragen voor preventiemaatregelen: <ul style="list-style-type: none">• Voldoende en veilige vluchtwegen;• Goede instructies en aanwijzingen voor personeel;• Toepassen van het Besluit veiligheid attractie- en speeltoestellen;• Checklist gebruiken en toepassen voor werking, onderhoud en veiligheid van installaties;• Ontruimings- en veiligheidsplan opstellen;• Aanstellen en trainen van bedrijfshulpverleners.

3 Gevaarlijke stoffen

Risicogroepen en effecten:

Geen informatie aangetroffen

Risicofactoren en preventiemaatregelen:

Risicofactoren	Preventiemaatregelen
-	-

4 Biologische agentia

Risicogroepen en effecten:

Geen informatie aangetroffen.

Risicofactoren en preventiemaatregelen:

Risicofactoren	Preventiemaatregelen
-	-

5 Fysieke belasting

Risicogroepen en effecten:

Geen informatie aangetroffen

Risicofactoren en preventiemaatregelen:

Risicofactoren	Preventiemaatregelen
-	-

6 Fysische factoren

(o.a. geluid, trillingen, straling, klimaat, verlichting en uitzicht)

Risicogroepen en effecten:

Geen informatie aangetroffen

Risicofactoren en preventiemaatregelen:

Risicofactoren	Preventiemaatregelen

7 Arbeidsmiddelen

(o.a. gereedschappen, machines)

Risicogroepen en effecten:

Elektrische en/of mechanische attracties die een hoge snelheid en/of grote hoogte kunnen bereiken kunnen een veiligheidsrisico vormen voor zowel bezoekers als medewerkers van kermissen en pretparken.

Een ander risico vormt de diversiteit van deze attracties. Het gaat om uiteenlopende attracties bestaande uit diverse (elektrische) installaties met een verschillend veiligheidsontwerp en machinegebonden veiligheidsinstructies.

Risicofactoren en preventiemaatregelen:

Risicofactoren	Preventiemaatregelen
Elektrische en/of mechanische attracties die een hoge snelheid en/of grote hoogte kunnen bereiken	<ul style="list-style-type: none">• Toepassen van het Besluit veiligheid attractie- en speeltoestellen;• Checklist gebruiken en toepassen voor werking, onderhoud en veiligheid van installaties;• Volgens de Arbo-regelgeving moeten speeltoestellen een periodieke inspectie krijgen en moet er een logboek van bijgehouden worden;• Goede gedragscode, instructies en procedures voor personeel;• Juiste afstemming tussen geautomatiseerde beveiligingen van attracties en de uit te voeren veiligheidsacties van de medewerkers bij die attracties.
Elke attractie bevat zijn eigen veiligheidsontwerp en veiligheidsinstructies	Behalve een algemene veiligheidsinstructie en – procedure voor medewerkers ook een instructie en procedure per attractie vaststellen. Voorts is het raadzaam om medewerkers over de attracties te rouleren, zo dat zij een compleet veiligheidsconcept van de verschillende attracties ontwikkelen. Bovendien leidt deze taakroulatie in het algemeen tot meer oplettendheid, maar ook tot een hogere arbeidssatisfactie.

8 Specifieke werkzaamheden (zoals laden, lossen, onderhoud, asbestsloop e.d.)

Risicogroepen en effecten:

Geen informatie aangetroffen.

Risicofactoren en preventiemaatregelen:

Risicofactoren	Preventiemaatregelen
-	-

9 Persoonlijke beschermingsmiddelen en veiligheids- en gezondheidssignalering

Risicogroepen en effecten:

Medewerkers van pretparken en kermissen die op of rond de diverse attracties werken lopen een relatief hoog risico op ongevallen in onveilige situaties. De **Fairgrounds and amusement parks : guidance on safe practice** geeft 10 hoofdoorzaken van ongevallen:

1. Inefficiënt management;
2. Zich op onveilige plaatsen bevinden;
3. Fouten in ontwerp of constructie van attractie(s);
4. Zich niet aan (veiligheids)instructies houden;
5. Fouten in de beveiliging;
6. Fouten van degene die de attractie bedient;
7. Uitgelaten en onveilig gedrag van personeel of publiek;
8. Defecte installatie/apparatuur;
9. Onvoldoende instructie/opleiding;
10. Onveilige arbeidsorganisatie.

Risicofactoren en preventiemaatregelen:

Risicofactoren	Preventiemaatregelen
Onveilige situaties op of rond attracties	<ul style="list-style-type: none">• Opstellen en toepassen van een risico-inventarisatie en –evaluatie (ri&e) in 5 stappen:<ol style="list-style-type: none">1. Vaststellen van de mogelijke risico's op grond van: eigen en andermans ervaringen; informatie van branche-organisaties; adviezen van onderzoeksbureaus, brandweer en andere relevante organisaties; technische informatie van ontwerpers; normen; wetgeving; eigen richtlijnen;2. Vaststellen wie kans loopt op een ongeval en waardoor;3. In details uitwerken hoe ernstig elk risico is en of er voldoende voorzorgsmaatregelen zijn getroffen. Zo nodig nemen van meer maatregelen. Hoe groter het risico, hoe intensiever maatregelen en controle;4. Alle bevindingen, maatregelen, controles en gebeurtenissen vastleggen in een soort logboek;5. Regelmatige evaluatie van de RI&E. Zo nodig wijzigen of aanpassen van de RI&E n.a.v. een gebeurtenis/ongeval, renovatie, wijziging van machines of attracties enz.• Werknemers aanmoedigen om onveilige werksituaties te melden.• Een nieuw geconstateerde onveilige werksituatie direct in een veiligheidsprocedure verwerken.• Een veiligheidsbeleid en een werknemerstraining ontwikkelen waarin een duidelijk link bestaat tussen onveilig gedrag en het risico op ongelukken of rampen.• Aanbrengen van machinebeveiligingen waardoor bewegende delen van machines bij een ongeval direct geblokkeerd worden.

	<p>Verder is instructie/voorlichting aan alle medewerkers van groot belang, met name voor wat betreft:</p> <ul style="list-style-type: none">• Nieuwe maatregelen/procedures;• Informatie en instructie/opleiding over bedrijfsveiligheid en –gezondheid;• Nieuwe technologieën;• Nieuwe wet- en regelgeving;• Adviezen van deskundigen.
--	--

10 Werktijden, overwerk en werkdruk

Risicogroepen en effecten:

Geen informatie aangetroffen

Risicofactoren en preventiemaatregelen:

Risicofactoren	Preventiemaatregelen
-	-

11 Agressie en geweld, seksuele intimidatie

Risicogroepen en effecten:

-

Risicofactoren en preventiemaatregelen:

Risicofactoren	Preventiemaatregelen
-	-

12 Overige: activiteiten ter verbetering in en door de branche

Risicogroepen en effecten:

De Arbeidsinspectie heeft in de bedrijfstak cultuur, recreatie en sport voor 2002 de volgende inspectieprojecten gepland:

- **evenementen en festivals** (totaal 350 uur); het gaat hierbij om een verkenning van de ernst van arboproblematiek, net als bij **kermissen** en circussen;
- **kermissen en circussen** (totaal 350 uur);
- **audiovisuele sector**, radio en tv (totaal 500 uur).

Risicofactoren en preventiemaatregelen:

Risicofactoren	Preventiemaatregelen
-	-

Bronnen:

1 Arbozorg en arbeidsorganisatie

- * **BHV'ers Center Parcs lopen dagelijks bedrijfsnoodplan door**
Bedrijfshulpverlening 11(1998)no. 1, p. 5-7
- * **Cock, D.J.**
Pretpark geeft medewerkers alle ruimte
Rendemens 3(2001)no. 5, p. 8-9.
- * **Groothedde, I.**
Veilig griezelen op de Efteling
Bedrijfshulpverlening 11(1998)no. 1, p. 2-4

2 Inrichting arbeidsplaatsen

- * **Fairgrounds and amusementparks : guidance on safe practice**
Norwich : HSE Books, 2000
- * **BHV'ers Center Parcs lopen dagelijks bedrijfsnoodplan door**
Bedrijfshulpverlening 11(1998)no. 1, p. 5-7
- * **Groothedde, I.**
Veilig griezelen op de Efteling
Bedrijfshulpverlening 11(1998)no. 1, p. 2-4

3 Gevaarlijke stoffen

-

4 Biologische agentia

-

5 Fysieke belasting

-

6 Fysische factoren

-

7 Arbeidsmiddelen

- * **Fairgrounds and amusementparks : guidance on safe practice**
Norwich : HSE Books, 2000
- * **BHV'ers Center Parcs lopen dagelijks bedrijfsnoodplan door**
Bedrijfshulpverlening 11(1998)no. 1, p. 5-7
- * **Groothedde, I.**
Veilig griezelen op de Efteling
Bedrijfshulpverlening 11(1998)no. 1, p. 2-4
- * **Lyon, B.K.**
Behavior sampling of theme park ride operators
Professional safety 46(2001)no. 10, p. 35-42
- * **Dodge, D.A.**
Product safety and the amusement park industry
Professional safety 46(2001)no. 10, p. 43-46

8 Specifieke werkzaamheden

-

9 Persoonlijke beschermingsmiddelen en veiligheids- en gezondheidssignalering

- * **Fairgrounds and amusementparks : guidance on safe practice**
Norwich : HSE Books, 2000

- * **Moore, P.H. en V.J. Casini en D.N. Castillo**
Fatality assessment and control evaluation (FACE) report : 16 Year-old ride attendant dies after being caught and dragged by amusement park ride
NIOSH (2000)Jan., p. 1-8.

10 Werktijden, overwerk en werkdruk

-

11 Agressie en geweld, sexuele intimidatie

-

12 Overige: activiteiten ter verbetering in en door de branche

- * **Arbeidsinspectie : jaarplan 2002**
Den Haag : Arbeidsinspectie, 2002

Literatuur verwerkt t/m maart 2002